ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
_____ В.С. Бакіров

РІШЕННЯ
Вченої ради з питання
"Підсумки науково-дослідної роботи за 2014 рік"
від 30 березня 2015 р.

Заслухавши та обговоривши доповідь першого проректора з наукової роботи професора В.О. Катрича щодо основних результатів наукової та науково-технічної діяльності університету за 2014 рік, Учена рада **відзначає**:

У 2014 р. виконувалось 112 науково-дослідних робіт, що фінансувалися за рахунок коштів державного бюджету Міністерством освіти і науки України, у тому числі 87 фундаментальних з обсягом фінансування 18646,510 тис. грн. та 25 прикладних НДР з обсягом фінансування 6942,729 тис. грн.

До реєстру об'єктів національного надбання України внесено: Комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору Радіофізичної обсерваторії; Когерентно-оптичний процесор зображень Науково-дослідного інституту астрономії; Гербарій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна; Колекція ліній дрозофіл кафедри генетики і цитології; Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки. На збереження наукових об'єктів, що становлять національне надбання, університет отримав 210,360 тис. грн.

Основу фінансування НДР складають кошти загального фонду державного бюджету. Водночас здійснювався пошук інших джерел фінансування. За проектами міжнародного співробітництва виконувались 7 НДР на суму біля 3000,000 тис. грн. Виконано 37 госпдоговірних робіт, у тому числі 2 міжнародні госпдоговірні роботи, на загальну суму 2521,351 тис. грн. За рахунок коштів загального бюджету було профінансовано видання матеріалів конференції на суму 30,0 тис. грн. За рахунок коштів спеціального фонду та коштів спонсорів й інвесторів було придбано нового наукового обладнання на суму 187,8 тис. грн.

У 2014 р. було завершено виконання 76 науково-дослідних робіт, що фінансувалися із загального фонду державного бюджету, з них 52 – фундаментальні дослідження та 24 – прикладні, на загальну суму 16000,000 тис. грн.

Опубліковано: 5760 наукових статей та тез доповідей, з них **1149** – за кордоном. У міжнародних наукометричних базах даних зареєстровано **921** стаття та тези доповідей, у тому числі **472 – у наукометричній базі даних Scopus**. Отримано **66** охоронних документів, власником 20 з них є університет. Видано 48 Вісників, 76 збірників наукових праць, 151 навчальний посібник, з них 28 – з грифом МОН України, 37 підручників, у тому числі 9 – з грифом МОН України, 115 монографії, з них 24 – за кордоном. Проведено 150 конференцій, з них 75 – міжнародні. Університет взяв участь у 12 міжнародних виставках, де отримав 2 нагороди. Співробітниками університету отримана **1 Державна премія України в галузі науки і техніки,** 1 премія Кабінету

Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій, 1 Академічна стипендія Кабінету Міністрів України (асп. Коваленко).

Університет є потужним центром підготовки наукових кадрів. У підготовці кадрів, в тому числі вищої кваліфікації, а також у проведенні наукових досліджень беруть участь 15 Академіків НАН України та 14 членів-кореспондентів НАН України. У 2014 р. впродовж різних термінів працювали **22** спеціалізовані вчені ради (15 – із захисту докторських і 7 – із захисту кандидатських дисертацій) за 40 спеціальностями. Відкрито **12** нових спеціалізованих вчених (6 із захисту докторських та 6 – кандидатських дисертацій.

В аспірантурі університету навчаються 448 аспірантів і 24 докторанти. У 2014 році з аспірантури відраховані **57** осіб.

Співробітники університету захистили **63** кандидатські дисертації (з них 34 у спецрадах університету та 29 – у спецрадах за межами університету) та 16 докторських дисертацій (з них 4 у спецрадах університету та 12 – у спецрадах за межами університету).

Студенти університету беруть активну участь у виконані НДР, організації та роботі міжнародних, Всеукраїнських та регіональних конференцій, є учасниками Всеукраїнських та міжнародних конкурсів студентських наукових робіт та олімпіад. У 2014 р. 10 студентів одержали нагороди за результатами олімпіад, у тому числі 3 – на міжнародних олімпіадах. У Всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт брали участь 70 студентів, з них 29 стали переможцями Всеукраїнських конкурсів і 6 – міжнародних. Стипендії Президента України отримують 16 студентів, іменні стипендії Верховної Ради України отримують 3 студенти.

Молоді науковці університету отримали: 4 стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених, 3 іменні стипендії Верховної Ради України для найталановитіших молодих вчених, 4 іменні стипендії обладміністрації для обдарованих молодих науковців. Молодими науковцями університету опубліковано 14 монографій, з них 1 – за кордоном; 593 статті та тези доповідей, з них – 96 за кордоном, у тому числі 67 опубліковано у міжнародних наукометричних базах даних.

Університет здійснює різнобічне, тісне і плідне співробітництво з інститутами Національної академії та галузевих академій наук України, продовжує розвивати відносини з вищими навчальними закладами та підприємствами.

За **рейтингом МОН України** Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна разом із Київським національним університетом імені Тараса Шевченка оцінено як успішний за всіма критеріями: міжнародна активність, якість контингенту студентів, якість науково-педагогічного потенціалу, якість наукової та науково-технічної діяльності, ресурсне забезпечення.

Університет входить до **500 найкращих університетів світу** за міжнародним рейтингом QS World University Rankings. За результатами міжнародного рейтингу наукової ефективності “University Ranking by Academic Performance” університет посів друге місце серед університетів України.

Серед основних *проблем* в організації та виконанні науково-дослідних робіт в університеті треба відзначити наступне:

- потребує збільшення обсяг позабюджетного фінансування;
- незначна ефективність від інноваційної й інвестиційної діяльності;

- потребує оновлення й розвитку наукова матеріально-технічна база;
- відсутнє стабільне державне фінансування, перш за все, пріоритетних наукових напрямів в межах яких функціонують всесвітньо відомі наукові школи й які складають основу розвитку високих технологій і конкурентоспроможності прикладних розробок;
- обсяг прикладних наукових досліджень і розробок складає менше 40% від загального обсягу державного фінансування наукових досліджень.

Учена рада ухвалила:

1. Ректорату, науково-дослідній частині, деканам факультетів, директорам НДІ, завідувачам кафедр, керівникам структурних підрозділів неухильно керуватися нормами Закону України „Про вищу освіту" в частині організації науково-дослідної роботи, діяльності аспірантури і докторантури, роботи спеціалізованих вчених рад.

Відповідальні: перший проректор з наукової роботи, проректори з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ, завідувачі кафедр, керівники структурних підрозділів

Термін виконання: протягом року.

2. Пріоритетними напрямами діяльності університету вважати такі, що спрямовані на розвиток університету, як провідного дослідницького університету України. Визначальними завданнями у сфері наукової діяльності вважати наступні:

2.1. Інтеграція університетського сектору наукових досліджень до європейського та світового дослідницького простору і підвищення міжнародного рейтингу університету.

2.2. Збільшення обсягів фінансування фундаментальних наукових досліджень та прикладних наукових досліджень і розробок за рахунок державного бюджету, які є головною (основною) складовою фінансування наукових досліджень в університеті, і забезпечення їх ефективного використання.

2.3. Забезпечення активної участі науковців університету в міжнародних програмах, грантах, фондах та конкурсах різного рівня, у виконанні госпдоговірних робіт, наданні послуг тощо і збільшення загальних обсягів позабюджетного фінансування до рівня (11.0÷15.0) млн. грн..

2.4. Збільшення за всіма напрямками наукової діяльності публікацій у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних, та провідних наукових закордонних видань.

2.5. Залучення науковців та наукових колективів університету до участі у конкурсах на відзнаки міжнародними та державними преміями, почесними званнями тощо.

Відповідальні: перший проректор з наукової роботи, проректори з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ, завідувачі кафедр, керівники структурних підрозділів

Термін виконання: протягом року.

3. Деканам факультетів, директорам НДІ, завідувачам кафедр, керівникам структурних підрозділів:

3.1. Вжити невідкладних заходів щодо участі науковців університету у виконанні міжнародних наукових та науково-технічних програм, зокрема, у Програмі «Горизонт 2020».

3.2. Беручи до уваги, що основою для участі фахівців університету у Програмах ЄС й інших міжнародних Програмах, а також для підвищення рейтингових показників університету:

– при визначенні кадрових питань, при проведенні атестації наукових спеціалістів та при укладанні контрактів із співробітниками університету передбачати наявність їх публікацій у англомовному сегменті світової літератури і публікацій у міжнародних наукометричних базах даних;

– всіляко сприяти розширенню зв'язків науковців університету з науковцями інших країн щодо проведення спільних наукових досліджень та публікацій;

3.3. Взяти під особистий контроль питання:

3.3.1. Збереження кадрового потенціалу науковців структурних підрозділів та залучення до науково-дослідної роботи талановитої молоді.

3.3.2. Формування для участі у конкурсі МОН України конкурентоспроможних проектів на виконання науково-дослідних робіт, фінансування яких повинно розпочатись з 1 січня 2016 року. Особливу увагу звернути на розвиток прикладних наукових досліджень і розробок, зокрема, у напрямку з оборонної тематики.

Термін виконання: до 10 травня 2015 р.

3.3.3. Розширення діяльності щодо збільшення обсягів робіт, які виконуються поза межами державних заказів МОН України;

3.3.4. Підвищення ефективності діяльності аспірантури та докторантури й жорсткого контролю виконання індивідуальних планів аспірантів;

3.3.5. Розвиток винахідницької діяльності та захисту інтелектуальної власності, збільшення кількості патентів та заявок на винахід;

Відповідальні: перший проректор з наукової роботи, проректори з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ, завідувачі кафедр, керівники структурних підрозділів

Термін виконання: протягом року.

3.3.6. Завідувачам кафедр розглянути можливість та скласти план-графік укладення госпдоговірних НДР.

Відповідальні: декани факультетів, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 10 травня 2015 р.

4. Науково-дослідній частині, деканам факультетів, директорам НДІ у зв'язку зі звільненням значної кількості провідних науковців вжити заходів щодо виконання НДР, які включені до тематичного плану університету на 2015 рік.

Відповідальні: начальник НДЧ, декани факультетів, директори НДІ.

Термін виконання: до 20 квітня 2015 р.

5. Науково-дослідній частині університету з метою створення конкурентоспроможних наукових проектів університету для участі у міжнародних програмах та конкурсах різного рівня запровадити проведення міжфакультетських наукових семінарів.

Відповідальні: начальник НДЧ, декани факультетів, директори НДІ.

Термін виконання: протягом року.

6. Продовжити роботу щодо включення до державного реєстру об’єктів, які становлять національне надбання, таких підрозділів університету як: музей природи, біологічна станція, комплекс прискорювачів елементарних частинок.

Відповідальні: перший проректор з наукової роботи, начальник НДЧ.

Термін виконання: протягом року.